

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
EKONOMSKI FAKULTET U RIJECI
RIJEKA**

**POSLIJEDIPLOMSKI ZNANSTVENI STUDIJ
MENADŽMENT**

SINIŠA PAVLINIĆ

**CARINSKI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE U FUNKCIJI
POVEĆANJA EFIKASNOSTI PRIJEVOZA ROBA I PUTNIKA**

MAGISTARSKI ZNANSTVENI RAD

RIJEKA, 2004.

SAŽETAK

Osamostaljenje Republike Hrvatske 8. listopada 1991. godine ujedno je značilo i osamostaljenje carinske službe. To je isto tako značilo da je bilo potrebno izvršiti promjene unutar carinskog sustava i prilagoditi ga potrebama gospodarstva Republike Hrvatske. U sklopu političke i gospodarske preobrazbe Republike Hrvatske prema tržišnoj ekonomiji i njenog otvaranja prema međunarodnoj robnoj razmjeni sve veće značenje ima i carinska služba koja mora omogućiti efikasan prijevoz roba i putnika.

Prije svega potrebno je shvatiti značenje koje ima carinska zaštita gospodarstva u sklopu međunarodnih ekonomskih organizacija i integracija i njena transformacija iz uglavnom "sakupljača" uvoznih davanja i punjenja državnog proračuna ne vodeći računa o interesima gospodarstva do moderne i učinkovite službe koja će omogućiti razvoj gospodarstva i njegovo uključivanje u svjetske robne tokove.

Da bi uopće bilo moguće djelovanje carinskoga sustava potrebno je osmisлити i definirati konzistentno zakonodavstvo u sklopu kojega će se precizno definirati područje i način djelovanja carinske službe.

Istraživanje dosadašnjeg carinskog sustava omogućilo je otkrivanje i definiranje svih njegovih slabosti i nedostataka, kao i prednostima dosadašnjih promjena, koji predstavljaju ozbiljnu prepreku efikasnom funkcioniranju carinske službe. Ovo osobito dolazi do izražaja u međunarodnom prijevozu roba i putnika prilikom sagledavanja uloge carinske službe.

Spoznavama o prednostima i nedostacima carinskoga sustava predložen je novi model carinskoga sustava koji međusobno povezuje bitne elemente koji će svojim međusobnim povezivanjem i djelovanjem dovesti, u konačnici, do sinergijskog efekta u povećanju efikasnosti prijevoza roba i putnika.

SUMMARY

The proclamation of independence of the Croatian Republic took place on 8th October 1991 and simultaneously signified the independence of the customs service. This also signified that changes inside the customs system were necessary as well as its adaptation to the economic needs of the Croatian Republic. The customs service has an increasing significance surrounding the political and economic transformation of the Croatian Republic regarding market economy and its opening to the international exchange of goods, and needs to provide for an efficient transport of goods and travellers.

Before all there is a requirement to comprehend the significant customs protection of economy surrounding international economic organizations and integrations, and its transformation from mainly a "collector" of import tariffs and filling the state budget without accounting for the interests of economy to a modern and efficient service that will enable the development of economy and its inclusion into world flow of goods.

For the general operational capability of the customs system it is necessary to theoretically organize and define a consistent legislature for establishing the field of work and operational methods of the customs service.

Research of the past customs system enabled a revealing and defining of all its weaknesses and inadequacies, as well as the benefits of changes undergone up to now, that represent a serious obstruction to the efficient operation of the customs service. This becomes particularly clear in the international transportation of goods and travellers when considering the role of the customs service.

Comprehension of the advantages and inadequacies of the customs system proposed a new model for the customs system that integrates essential elements that will ultimately, through its mutual integration and performances, bring to a synergic effect in increasing the transport efficiency of goods and travellers.

K A Z A L O

	Stranica
PREDGOVOR.....	IV
SAŽETAK.....	VI
SUMMARY.....	VII
KAZALO.....	VIII

1. UVOD.....	1
1.1. PROBLEM, PREDMET I OBJEKT ISTRAŽIVANJA.....	1
1.2. ZNANSTVENA HIPOTEZA I POMOĆNE HIPOTEZE.....	2
1.3. SVRHA I CILJEVI ISTRAŽIVANJA.....	3
1.4. OCJENA DOSADAŠNJIH ISTRAŽIVANJA.....	4
1.5. ZNANSTVENE METODE.....	5
1.6. STRUKTURA RADA.....	5
2. TEORIJSKE ODREDNICE CARINSKE POLITIKE.....	7
2.1. POJAM I RAZVOJ CARINE.....	7
2.1.1. Definicija i razvoj carine u svijetu.....	7
2.1.2. Razvojni put hrvatske carine.....	9
2.2. CARINSKA I NECARINSKA ZAŠTITA.....	11
2.2.1. Carinska zaštita.....	11
2.2.2. Necarinska zaštita.....	14
2.2.3. Carinska stopa.....	14
2.3. ODNOS CARINSKE ZAŠTITE I NACIONALNOGA GOSPODARSTVA.....	15
2.4. MEĐUNARODNE EKONOMSKE ORGANIZACIJE I INTEGRACIJE.....	18
2.4.1. Opći sporazum o carinama i trgovini (GATT) i Svjetska trgovinska organizacija (WTO).....	19
2.4.2. Međunarodne ekonomske integracije.....	23
2.4.3. Pojam i učinci carinske unije.....	25

3. RELEVANTNE ZNAČAJKE CARINSKOGA

SUSTAVA EUROPSKE UNIJE I

REPUBLIKE HRVATSKE..... 28

3.1. POJAM I STRUKTURA CARINSKOGA SUSTAVA..... 28

3.2. VAŽNIJA OBILJEŽJA CARINSKOGA SUSTAVA

EUROPSKE UNIJE..... 31

3.3. VAŽNIJA PRAVILA CARINSKOG ZAKONA

REPUBLIKE HRVATSKE..... 33

3.3.1. Uvodne odredbe Carinskog zakona..... 33

3.3.2. Osnove za obračun carinskih davanja i primjenu drugih mjera propisanih u trgovini robom..... 34

3.3.3. Odredbe koje se primjenjuju na robu koja je ušla u carinsko područje Republike Hrvatske..... 35

3.3.4. Carinski dopušteno postupanje ili uporaba robe..... 35

3.3.5. Roba koja napušta carinsko područje Republike Hrvatske.... 37

3.3.6. Povlašteni postupci..... 38

3.3.7. Carinski dug i obračun carine..... 39

3.3.8. Kaznene odredbe..... 41

3.3.9. Prodaja robe..... 41

3.3.10. Prijelazne i završne odredbe..... 42

3.3.11. Relevantne značajke Uredbe za provedbu Carinskog zakona..... 42

3.4. BITNE ODREDNICE CARINSKE TARIFE

REPUBLIKE HRVATSKE..... 44

3.4.1. Zakon i Uredba o Carinskoj tarifi..... 44

3.4.2. Pojam "carinska tarifa"..... 45

3.4.3. Vrste Carinske tarife..... 46

3.4.4. Nazivlje ili nomenklatura..... 48

3.4.4.1. Sustavi razvrstavanja..... 49

3.4.4.2. Bruxellesko nazivlje..... 49

3.4.4.3. Harmonizirani sustav..... 50

3.4.4.4. Kombinirano nazivlje.....	53
3.4.4.5. Tarifni stavak Carinske tarife.....	53
3.4.5. Pravila za razvrstavanje robe u tarifne stavke Carinske tarife.....	54
3.5. TEMELJNA PRAVILA ZAKONA O CARINSKOJ SLUŽBI REPUBLIKE HRVATSKE.....	58
3.5.1. Djelokrug rada carinske službe.....	58
3.5.2. Ovlaсти carinskih službenika.....	59
3.5.3. Posebnosti u pravima, obvezama i odgovornosti carinskih službenika.....	61
3.6. BITNI POJMOVI CARINSKOGA PRAVA REPUBLIKE HRVATSKE.....	63
4. ANALIZA CARINSKOGA SUSTAVA REPUBLIKE HRVATSKE.....	66
4.1. STRUKTURA CARINSKE SLUŽBE U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	66
4.1.1. Organizacijska struktura carinske službe.....	66
4.1.2. Organizacijska struktura Carinske uprave.....	68
4.1.3. Organizacijska struktura carinarnice.....	75
4.2. KADROVSKA POLITIKA CARINSKOGA SUSTAVA REPUBLIKE HRVATSKE.....	77
4.3. CARINSKI INFORMACIJSKI SUSTAV.....	84
4.4. CARINSKI POSTUPCI PRI UVOZU, IZVOZU I PROVOZU ROBE.....	86
4.4.1. Puštanje robe u slobodan promet.....	87
4.4.2. Provozni postupak.....	88
4.4.3. Postupak carinskoga skladištenja.....	89
4.4.4. Postupak unutarnje proizvodnje.....	90
4.4.5. Postupak preradbe pod carinskim nadzorom.....	92
4.4.6. Postupak privremenog uvoza.....	93

4.4.7. Postupak vanjske proizvodnje.....	96
4.4.8. Izvozni postupak.....	97

5. CARINSKA SLUŽBA I MEĐUNARODNI

PRIJEVOZ ROBA I PUTNIKA.....	99
5.1. ANALIZA MEĐUNARODNOGA PRIJEVOZA ROBA.....	99
5.1.1. Međunarodni prijevoz roba cestovnim vozilima.....	100
5.1.2. Međunarodni prijevoz roba željeznicom.....	102
5.1.3. Međunarodni prijevoz roba pomorskim brodovima.....	103
5.1.4. Međunarodni prijevoz roba zrakoplovima.....	104
5.2. ULOGA CARINSKE SLUŽBE U PRIJEVOZU ROBA.....	107
5.2.1. Carinska služba i prijevoz roba cestovnim vozilima.....	107
5.2.2. Carinska služba i prijevoz roba željeznicom.....	109
5.2.3. Carinska služba i prijevoz roba pomorskim brodovima.....	110
5.2.4. Carinska služba i prijevoz roba zrakoplovima.....	111
5.2.5. Carinska vrijednost.....	112
5.2.6. Podrijetlo robe.....	116
5.2.7. Carinski dokumenti.....	119
5.3. ANALIZA MEĐUNARODNOGA PRIJEVOZA PUTNIKA.....	121
5.3.1. Međunarodni prijevoz putnika cestovnim vozilima.....	122
5.3.2. Međunarodni prijevoz putnika željeznicom.....	123
5.3.3. Međunarodni prijevoz putnika pomorskim brodovima.....	124
5.3.4. Međunarodni prijevoz putnika zrakoplovima.....	125
5.4. ULOGA CARINSKE SLUŽBE U PRIJEVOZU PUTNIKA.....	127
5.4.1. Carinska služba i prijevoz putnika cestovnim vozilima.....	127
5.4.2. Carinska služba i prijevoz putnika željeznicom.....	129
5.4.3. Carinska služba i prijevoz putnika pomorskim brodovima.....	130
5.4.4. Carinska služba i prijevoz putnika zrakoplovima.....	130

6. PRIJEDLOG MODELA CARINSKOGA SUSTAVA	
REPUBLIKE HRVATSKE U CILJU VEĆE	
PROTOČNOSTI ROBA I PUTNIKA.....	131
6.1. VAŽNIJA OBILJEŽJA MODELA I MODELIRANJA.....	131
6.2. DETERMINIRANJE PARADIGME MODELA CARINSKOGA	
SUSTAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	135
6.2.1. Pravni aspekt determiniranja modela carinskoga sustava.....	135
6.2.2. Ekonomski aspekt determiniranja modela carinskoga sustava.	139
6.3. ELEMENTI NOVOGA MODELA CARINSKOGA	
SUSTAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	142
6.3.1. Organizacija carinske službe.....	143
6.3.2. Upravljanje ljudskim potencijalima carinskoga sustava.....	149
6.3.3. Modificirani carinski informacijski sustav.....	155
6.3.4. Upravljanje rizicima u radu carinske službe.....	157
6.3.5. Organizacijska kultura.....	159
6.3.6. Opremljenost carinske službe.....	160
6.4. SINERGIJSKI UČINCI NOVOG MODELA CARINSKOGA	
SUSTAVA U PRIJEVOZU ROBA I PUTNIKA.....	162
6.4.1. Formuliranje modela carinskoga sustava.....	162
6.4.2. Primjena modela carinskoga sustava.....	165
6.5. PRIJEDLOG AKTIVNOSTI ZA IMPLEMENTACIJU	
MODELA CARINSKOGA SUSTAVA U	
PRIJEVOZU ROBA I PUTNIKA.....	173
7. ZAKLJUČAK.....	176
LITERATURA.....	186
POPIS TABELA.....	198
POPIS SHEMA.....	200